

آموزش روش‌های تدبیر در قرآن (۱۲)

شیوه دستیابی به گزاره‌های یقینی

www.ketab.ir

۱۲	بخش مقدمه‌ای: درباره گزاره‌نویسی
۱۳	درس اول: ساختارشناسی قرآن در دست‌یابی به یقین
۱۴	۱. حجت، یقین و برهان
۱۷	۲. قرآن و ارانه حجت، یقین، برهان
۱۸	۳. منطق فهم حقایق قرآن
۲۰	۴. نشانه‌های فهم حقایق
۲۱	۵. ساختار کلام قرآن
۲۳	درس دوم: فهم گزاره‌ای آیات
۲۴	۱. فهم گزاره‌ای آیات، مقدمه گزاره‌نویسی
۲۵	۲. مهارت‌های فهم موضوع و محمول در آیات
۲۶	۳-۱. موضوع و محمول در جمله فعلیه
۲۸	۳-۲. موضوع و محمول در جمله اسمیه
۲۸	۳-۳. موضوع و محمول در جملات انشایی
۲۹	۳-۴. نقش متعلقات اسناد در تشخیص موضوع و محمول
۳۱	۴-۴. نقش حالت‌های جمله در فهم موضوع و محمول
۳۳	درس سوم: گزاره‌نویسی از آیات
۳۴	۱. گزاره، محصول فهم آیات
۳۵	۲. گزاره‌نویسی
۳۶	۳. ویژگی‌های گزاره
۳۹	۲-۱. ویژگی شرطی و غیر شرطی بودن در گزاره‌ها
۴۰	۴. دلالت در گزاره‌نویسی
۴۲	۵. تفصیلی از چگونگی استخراج گزاره‌ها
۴۲	۱-۵. مفهوم و مصداق کلمه
۴۳	۲-۵. سطوح استخراج موضوع
۴۳	۱-۲-۵. مستند به فهم معنای کلمه

۴۵	۵-۲-۲. مستند به ارتباط کلمات
۴۵	۵-۲-۳. مستند به عین اسناد ذکر شده در متن
۴۶	۵-۲-۴. مستند به ارتباط اسنادها
۴۷	۵-۲-۵. مستند به ارتباط موارد فوق با پس زمینه کلام
۴۷	۵-۲-۶. مستند به سیر موضوع در کلام
۴۸	۵-۳. سطوح استخراج گزاره
۴۸	۵-۳-۱. عین اسناد ذکر شده در متن
۴۹	۵-۳-۲. بیان سیری از موضوع در کلام
۵۰	۵-۳-۳. گزاره‌های حاصل از استنتاج
۵۳	۵-۳-۴. گزاره‌های حاصل از توسعه
۶۴	۶. مراتب فهم از آیات
۶۶	بخش اصلی: درباره گزاره‌های حقیقی
۶۷	درس چهارم: چگونگی تحلیل رخدادها
۶۸	۱. رخدادها
۸۱	۱-۱. مسأله‌ها در رخدادها
۸۳	۲-۱. وقایع و پس زمینه‌ها در رخدادها
۹۳	۲. رابطه رخدادها بر اساس پس زمینه‌ها
۹۳	۱-۲. محور اول: مشابهت در پس زمینه
۹۶	۲-۲. محور دوم: ارتباط بین پس زمینه‌ها
۹۷	۳-۲. محور سوم: روح مشترک رخدادها
۱۰۱	۳. جمع بندی
۱۰۳	درس پنجم: تحلیل رخدادها و دستیابی به حقایق
۱۰۵	۱-۴. رخدادها و حقایق
۱۰۶	۲-۴. قوانین شرطی برآمده از رخدادها
۱۰۷	۱-۲-۴. رخدادها و واکنش‌ها
۱۱۶	۲-۲-۴. باید‌ها و نباید‌های الهی
۱۲۳	۳-۲-۴. تطبیق واکنش‌ها با اراده خدا

۱۳۰	۴-۲-۴. گزاره‌های شرطی و حقایق جاری در رخدادها
۱۳۲	۴-۳. تحلیل حقایق جاری در رخدادها
۱۳۲	۴-۳-۱. مراتب حقایق جاری در رخدادها
۱۳۵	۴-۳-۲. کشف پس‌زمینه‌های رخداد
۱۳۵	۴-۳-۳. رابطه حقایق جاری سوره با هم
۱۳۶	۴-۴. توسعه حقایق جاری در سوره
۱۳۶	۴-۱. استفاده از شباهت در پس‌زمینه‌ها
۱۳۸	۴-۲. استفاده از شباهت بر اساس اجزای متشکل چهارگانه مذکور
۱۳۹	۵. جمع‌بندی

درس ششم: دستیابی به حقایق مستقل از رخدادها

۱۴۲	۵-۱. حقایق مستقل و جاری در رخداد
۱۴۳	۵-۲. تفکیک حقایق مستقل از حقایق جاری
۱۵۲	۵-۳. جایگاه حقایق مستقل در سوره
۱۵۳	۵-۳-۱. الگوی حقایق مستقل
۱۵۶	۵-۳-۲. خوانش رخداد بر اساس نظام حقایق مستقل
۱۵۸	۵-۳-۳. تحلیل غایت و پس‌زمینه رخدادها بر اساس الگوی حقایق مستقل
۱۶۰	۵-۳-۴. رابطه حقایق جاری سوره بر اساس الگوی حقایق مستقل
۱۶۱	۵-۳-۵. رابطه هریک از مراتب حقایق جاری با هریک از حقایق مستقل
۱۶۲	۵-۳-۶. حقایق مستقل برگرفته از حقایق جاری
۱۶۲	۵-۴. جمع‌بندی

درس هفتم: دستیابی به حقایق جاری در پدیده‌ها

۱۶۶	۶-۱. آیات و حقایق
۱۶۷	۶-۲. پدیده‌ها
۱۷۰	۶-۳. وجه ثابت و متغیر در پدیده‌ها و رخدادها
۱۷۹	۶-۳-۱. حد واسط در پدیده‌های سوره
۱۸۰	۶-۳-۱-۱. وجه ثابت پدیده‌ها، به عنوان حد وسط
۱۸۲	۶-۳-۱-۲. غرض سوره، به عنوان حد وسط

علم به حقایق عطیه‌ای است که خداوند به انسان عطا کرده و به واسطه این عطا او را از سایر موجودات ممتاز ساخته است. انسانی که در مسیر کمال و قرب الهی قدم می‌گذارد از طریق علم به حقایق به این مقصود می‌رسد. به همین دلیل خداوند مهم‌ترین و اصلی‌ترین وظیفه هر انسانی در طول زندگی اش را بهره‌مند شدن از حقایق و قرار دادن آنها به عنوان تکیه‌گاه هر رفتار و باوری قرار داده است.

یقین خواهی که محرک دستیابی به چنین حقایقی است، انگیزه و میلی فطری می‌باشد که در نهاد انسان قرار داده شده است. نیز حجت که تکیه بر یقین است به عنوان مسیر کمال و قرب الهی قرار داده شده که با توجه به وحی و کتاب الهی قابل دستیابی می‌باشد.

قرآن کتابی است که حقایق را در لابه‌لای رخدادها و پدیده‌ها به ما معرفی می‌کند به همین دلیل برای به دست آوردن حقایق لازم است آنها را از رخدادها و پدیده‌ها به دست آورد. این اتفاق در قرآن منجر شده هر حقیقتی در قالب مصادیقی خود را نشان داده و برای انسان به طور کامل روشن و آشکار شود.

با این وجود، یکی از مشکلاتی که در رجوع به قرآن و به دست آوردن گزاره‌های یقینی از آن برای عده‌ای وجود دارد، ندانستن چگونگی برخورد با آیاتی است که توصیف‌کننده پیشامدهایی تکوینی و یا وابسته به زندگی انسان هستند. اگر نگوییم

گاهی همه آیات یک سوره، در چنین فضایی بازگو می‌شوند، دست کم تعداد زیادی از آیات یک سوره به روایت چنین پیشامدهایی می‌پردازند. برای به دست آوردن گزاره‌های حقیقی از چنین آیاتی، کتاب پیش‌رو، راه‌هایی را پیشنهاد کرده است.

توجه به سرگذشت‌ها بدون آگاهی یافتن بر حقایق، نمی‌تواند ما را به هدف نزول کتاب قرآن برساند، زیرا هدف از این نزول، راهنمایی کردن انسان به سوی زندگی بهتر است. برای اینکه بدانیم چگونه می‌توان در برخورد با سرگذشت‌ها به شناسایی حقایق از لابه‌لای آنها اقدام کرد و آموزه‌هایی را براساس آنها بدست آورد، روندی را به صورت آموزشی در درس‌های چهارم تا ششم باز می‌کنیم. این روند بر آن است که نشان دهد:

- در برخورد با رخدادها باید بدانیم چگونه می‌توانیم حقایق درون رخدادها را بدست آوریم در حالی که آیات شرح پیشامدها و بیان ستایش و نکوهش‌های خدا درباره رفتارهای کسانی است که در آن پیشامدها حضور داشتند. با وجود اینکه می‌دانیم رخدادها عیناً تکرار نمی‌شوند، ولی می‌توان رخدادهای زندگی امروزی خود را متشابه با رخدادهای برشمرده شده در قرآن یافت.

- برای اینکه بتوان ارزیابی‌های گفته شده توسط قرآن درباره رخدادها - که در قالب جمله‌هایی خبری و انشایی آمده - را شناخت، باید جنبه‌های گوناگون رخدادها را مورد شناسایی قرار داد. برخی از جنبه‌ها، به پاره‌های خود رخداد بستگی دارند و برخی دیگر به وابستگی‌های میان این رخداد با رخدادهای دیگر پیوند می‌خورد. آگاه نبودن به رخدادها به این ژرفا، منجر به برخورد سطحی با جمله‌های خبری و انشایی درباره آنها می‌شود. این یکی از عوامل ناتوانی در استخراج گزاره‌های قرآنی است.

- شناخت چگونگی وابستگی میان رخدادها، یکی دیگر از راه‌هایی است که می‌تواند تدبیرکننده را به برداشت گزاره‌های حقیقی از رخداد برساند.

- می‌توان به کمک توجه به پس‌زمینه رخدادها، به چگونگی ارتباط آنها با زندگی امروزی خود پی برد. در این صورت است که می‌توان اسنادهای بیان شده در این آیات را به صورت گزاره‌هایی حجت در بسترهای امروزی زندگی به کار بست.

- بازگو کردن رخداد، در حقیقت، نشان دادن صحنه‌هایی است که مخاطب در زندگی خود با آن روبرو می‌شود. به گونه‌ای که می‌تواند رده پایبندی علمی و عملی خود و جامعه به قرآن را براساس این فهم ارزیابی کند.